

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут будівництва, архітектури та дизайну

04-08-38s

СИЛАБУС SYLLABUS	Методологія наукових досліджень	
	Methodology of Scientific Research	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK 2	
Освітній рівень Level of Education	Магістерський (другий)	
	Master`s (second)	
Галузь знань Field of Knowledge	G	Інженерія, виробництво та будівництво Engineering, production and construction
Спеціальність Field of Study	G 17	Архітектура та містобудування Architecture and Town Planning
Освітня програма Degree Programme	Архітектура та містобудування	
	Architecture and Town Planning	

РІВНЕ – 2025

Силабус навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» для здобувачів вищої освіти другого ступеня (магістр), які навчаються за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування», спеціальність G17 «Архітектура та містобудування». Рівне. НУВГП. 2025. 9 стор.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/34914/>

Розробник силабусу: Ричков П.А., д.арх., професор, професор кафедри архітектури і середовищного дизайну.

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2025 року

Завідувач кафедри: Михайлишин О.Л., д.арх., доц., завідувачка кафедри архітектури і середовищного дизайну.

Керівник (гарант) ОП: Ричков П.А., д.арх., професор, професор кафедри архітектури і середовищного дизайну.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІБАД
Протокол № 1 від "28" серпня 2025 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІБАД: Макаренко Р.М., к.т.н., проф.

Попередня версія силабусу (вказати шифр) – 03-08-48s

© НУВГП, 2025

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Методологія наукових досліджень	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	магістр
Освітня програма	Архітектура та містобудування
Спеціальність	G 17 «Архітектура та містобудування»
Рік навчання, семестр	1(I)
Кількість кредитів	3
Лекції:	16
Практичні заняття:	14 год
Самостійна робота:	60 год
Курсова робота:	-
Форма навчання	денна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКІВ

Лектор

Ричков Петро Анатолійович, доктор архітектури, професор, професор кафедри архітектури і середовищного дизайну.

Вікіситет

<http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php> Ричков Петро Анатолійович

ORCID

<https://orcid.org/0000-0003-4559-6111>

Як комунікувати

p.a.rychkov@nuwm.edu.ua

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Мета вивчення курсу «Методологія наукових досліджень» полягає в узагальненні та у пошуку шляхів вирішення найбільш актуальних питань архітектурної теорії та практики, що стоять сьогодні на порядку денному перед архітектурною професією як на вітчизняному, так і на загальносвітовому рівні. Навчальна дисципліна є аналітично-теоретичною і водночас творчо орієнтованою.

Завдання дисципліни полягають в ознайомленні з основами методології наукових досліджень в цілому і в архітектурі зокрема; в засвоєнні основ системного аналізу, базисних теоретичних підходів та принципів проведення досліджень; в формуванні принципів понять та теоретичних методів в дослідженнях архітектурно-містобудівного характеру.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

На платформі Moodle
<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4872>

**Передумови вивчення*
(місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі)**

Дисципліна «Методологія наукових досліджень» є складовою циклу фахової підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня за спеціальністю G17 «Архітектура та містобудування» та є важливою складовою у процесі підготовки кваліфікаційної магістерської роботи.

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК07. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК04. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

СК06. Здатність аналізувати, міжнародний та вітчизняний досвід, збирати, накопичувати і використовувати інформацію необхідну для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування.

Програмні результати навчання (РН)

РН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

РН02. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.

РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проєктування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методів досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності, гармонізації з довкіллям.

Структура та зміст освітнього компонента

Модуль 1.

16/14/80(всього лекцій / практичні заняття / самостійна робота)

Змістовий модуль 1.

Загальні відомості про наукову діяльність.

6/4/16(всього лекцій / практичні заняття / самостійна робота)

Тема 1. Історичний розвиток науки. Зародження науки. Наука і релігія. Наука і історичний досвід. Вітрувій і його трактат. Філософські підвалини науки. Доба Просвітництва. Видатні наукові відкриття. Наука і технічний прогрес в 19 ст. Наука і суспільний прогрес в 20 ст.

Тема 2. Поняття, цілі і форми наукової діяльності. Етапи розвитку. Сучасні поняття наукової діяльності. Види і напрямки наукової діяльності. Цілі та завдання. Наука і суспільний прогрес. Наука і виробництво. Фундаментальні і прикладні науки. Роль особистості.

Тема 3. Організації сучасної науки в Україні і за кордоном. Основні напрямки наукових досліджень. Наука і пізнання природи. Наука і суспільний прогрес. Наука і політика. Наука і мистецтво. Наука і освіта. Етика і доброчесність наукової роботи. Економіка науки. Наукові праці і публікації. Дисертаційні праці. Наука і майбутнє земної цивілізації.

Змістовий модуль 2.

Методи архітектурних досліджень

10/10/44 (всього лекцій / практичні заняття / самостійна робота)

Тема 4. Методика історико-архітектурних досліджень. Об'єкт та предмет архітектурного дослідження. Міждисциплінарні дослідження. Основні напрямки наукових досліджень в архітектурі. Наукові праці і публікації. Архітектурна критика і публіцистика. Етика наукової роботи. Її особливості в архітектурі. Архітектурна критика і публіцистика.

Тема 5. Методика історико-урбаністичних досліджень. Передумови системного розселення. Параметризація систем розселення. Надобласні та надрайонні територіальні системи розселення. Природно-рекреаційні системи (підсистеми). Значення регіональної політики. Сучасний досвід регіонального планування. Сучасний стан містобудівних знань в контексті еволюції. Тенденції регіоналізації України. Архітектурні властивості містобудування. Макро- і мікроурбаністика.

Тема 6. Методи та напрямки архітектурно-типологічних досліджень. Поняття архітектурної типології і її роль в сучасному архітектурному проектуванні. Об'єкт та предмет типологічного дослідження. Методи та принципи типологічної класифікації будівель і споруд. Типологічні особливості дослідження та проектування житлових, громадських та промислових будівель

Тема 7. Методи ресурсо- та енергозбереження в архітектурі. Основні напрямки економії матеріальних ресурсів в проектуванні і будівництві. Сучасні ресурсоекономні будівельні матеріали та конструкції. Основні напрямки енергозберігаючих технологій в архітектурі та будівництві. Використання сонячної енергії, вітрової, гідро-механічної. Підвищення теплозахисних властивостей огорожуючих конструкцій. Вернакулярне будівництво.

Тема 8. Архітектурна наука в контексті суспільних проблем. Архітектурна екологія. Соціальні аспекти адвокативного проектування. Архітектура і сучасне суспільство. Партиципативна архітектура. Архітектурна іконологія. Архітектура і влада. Архітектура і бізнес. Архітектурна спадщина і проблеми її охорони. Людина в архітектурному середовищі.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

(оцінка в балах, максимум 60 балів для кожного модуля)

Практичне завдання 1. Законодавство про наукову діяльність в архітектурі.

Практичне завдання 2. Основні положення підготовки та захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня.

Практичне завдання 3. Бібліографічний пошук на критичний аналіз в архітектурній історіографії.

Практичне завдання 4. Наукові методи прикладних архітектурних досліджень.

Практичне завдання 5. Методика аналізу локальної містобудівної проблеми.

Практичне завдання 6. Функціонально-типологічний передпроектний аналіз архітектурного об'єкту.

Практичне завдання 7. Творчі аспекти дизайну архітектурного середовища. Презентація та захист курсового проєкту.

Форми та методи навчання

Форма навчання очна (денна).

Для досягнення програмних результатів навчання використовуються наступні методи навчання: ілюстративний метод, індуктивний метод, проблемно-пошуковий метод, дослідницький метод, метод полемічного навчання.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Робота з ПК, володіння інструментами Microsoft Office, знання та навички роботи з пошуковими системами.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти: <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>.

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань: оцінювання за виконання практичних робіт; опитування при захисті практичних робіт; оцінки за модульні контрольні роботи; підсумковий контроль знань. Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали

Оцінювання:

Вид роботи	Бали
1. Поточна складова оцінювання	
1.1 Робота під час лекцій (8 пар х 2 бали).....	16
1.2 Робота над індивідуальним науково-аналітичним завданням).....	34
1.3 Захист науково-аналітичного завдання.....	10
Всього поточна складова оцінювання.....	60
2. Підсумкова складова оцінювання	
2.1. Модульний контроль №1.....	20
2.2. Підсумковий контроль знань (опитування).....	20
Всього підсумкова складова оцінювання.....	40
Разом.....	100

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Білоконь Ю.М., Фомін І.О. Наука і творчість в архітектурі. Київ, 2006.
2. Білоусова Т. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський, 2004.

Допоміжна

3. Гаврилюк С. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.). Луцьк, 2008.
4. Лаврик Г.І. Основи системного аналізу в архітектурних дослідженнях і проектуванні. К., 2002.
5. Основи наукових досліджень : глосарій / упоряд. Н. Ю. Рекова, І. А. Гетьман, М. А. Держевецька. Одеса, 2024.
6. Прибега Л. Охорона та реставрація об'єктів архітектурно-містобудівної спадщини України. Методологічний аспект. Київ, 2009.
7. Фомін І.О. Основи теорії містобудування. К.: Наукова думка, 1997.
8. Шейко В. М., Н. М. Кушніренко Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ, 2006.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
3. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nuwm.edu.ua/nuwm/struktura/biblioteka/>

Поєднання навчання та досліджень

У процесі навчання здобувачі мають можливість долучитись до реалізації наукових досліджень, зокрема за темою «Дослідження проблем історії, теорії і практики архітектури та містобудування Правобережної України», яка зареєстрована в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації (державний реєстраційний номер 0121U111218).

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

1. Аналітичні навички.
2. Здатність логічно обґрунтовувати позицію.
3. Комплексне вирішення проблеми.
4. Критичне мислення.
5. Навички усного спілкування.
6. Творчі здібності (креативність).
7. Уміння слухати і запитувати.
8. Формування власної думки та прийняття рішень.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості та реалізація повторного вивчення дисципліни здійснюються згідно з «Порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП» <https://ep3.nuwm.edu.ua/30369/>, за яким реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.
Оголошення стосовно дедлайнів здачі курсових робіт та проєктів навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE.

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Здобувачі мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до Положення <https://ep3.nuwm.edu.ua/28363/>.
Здобувачі вищої освіти мають право на часткове зарахування навчальних результатів, здобутих в процесі неформальної освіти: зокрема, нараховуються додаткові бали за участь студентів у майстер-класах на архітектурну тематику, максимально наближену до теми курсового проєкту, що виконується у певному семестрі відповідно до цього силабусу.

Правила академічної доброчесності

Викладачі і студенти зобов'язані дотримуватись правил академічної доброчесності. Відповідні вимоги до дотримання таких правил відображені у Кодексі честі студентів НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

Студенти, які не самостійно виконують курсову роботу, вдаються до плагіату архітектурних ідей, не допускаються до захисту і здачі роботи з наступним повторним її виконанням.

Нормативні документи НУВГП та НАЗЯВО стосовно академічної доброчесності – <https://ep3.nuwm.edu.ua/25004/>

Сайт НАЗЯВО: <https://naqa.gov.ua/>

Відділ якості освіти НУВГП: <https://nuwm.edu.ua/nuwm/struktura/strukturni-pidrozdil/navchalnarobota/viddiliakostiosvity/>.

Вимоги до відвідування

Відвідування усіх занять є обов'язковою умовою якісного виконання практичних завдань. Процес виконання індивідуального науково-аналітичного завдання потребує постійного обговорення ходу роботи з викладачем та консультацій відповідно до графіка.

Відпрацювання пропущених занять здійснюється шляхом самостійного виконання аудиторної роботи в позаурочний час і демонстрації її результатів під час занять.

Під час занять студентам дозволено використання мобільних телефонів та ноутбуків з метою пошуку уточнюючої інформації, необхідної для виконання завдання.

У випадку форс-мажорних обставин (карантинні обмеження, локдаун, воєнний стан) заняття і консультації проводяться онлайн.

Укладач

Петро Ричков, д.арх., професор, професор кафедри архітектури і середовищного дизайну

Автор
Завідувач кафедри

Ольга МИХАЙЛИШИН

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №199
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100

